

Uit het Brabants Dagblad van 13 jan, 2023 geschreven door Ellen van Gaalen

Ouderen vaker met onderkoeling in ziekenhuis door valpartijen: ‘Liggen soms uren op de grond’

Op de spoedeisende hulp belanden dagelijks onderkoelde ouderen die na een val urenlang op de grond hebben gelegen. Dat stellen klinisch geriaters en spoedartsen. Ouderen kunnen geen alarm slaan en worden pas laat ontdekt.

In het ziekenhuis komen veel vaker dan vóór de pandemie kwetsbare, onderkoelde ouderen binnen, zeggen artsen. „Vorige week zondag had ik wel vijf patiënten hiermee op de afdeling liggen”, vertelt Esther Cornegé-Blokland, klinisch geriater en tevens voorzitter van de Nederlandse Vereniging voor Klinische Geriatrie. Ze vallen, kunnen niet overeind komen en liggen soms uren op de grond voordat er hulp komt.

Vóór corona gebeurde het misschien één of twee keer per maand dat een oudere lang op de grond had gelegen. Nu durven artsen te stellen dat het dagelijkse praktijk is.

Het kabinet wil graag dat mensen langer thuis wonen, maar dat heeft een schaduwzij-de

Marcel Levi, Internist

Het zijn veelal ouderen met een klein sociaal netwerk die ernstig verzwakt op de spoedeisende hulp belanden. Voor een deel zijn die niet in beeld bij zorgverleners. „Er is een tijd geweest dat huisartsen alle ouderen screenden, zodat ze goed wisten welke patiënten er in de praktijk zaten. Maar ook daar is de druk zo hoog dat daar geen tijd voor is”, zegt Cornegé-Blokland. Ook kan het lang duren voordat de thuiszorg over de vloer komt als de ouderen niet zelf kunnen alarmeren.

Oorzaak

Vaak hebben de valpartijen een diepere oorzaak. Bij sommige ouderen is het niemand opgevallen dat ze veel gewicht zijn verloren en blijkt dat ze uitgezaaide kanker hebben. Anderen blijken al maanden geleden een beroerte te hebben gehad. Ook kunnen ze door een ontsteking of verkeerd medicatiegebruik hun evenwicht verliezen. „Het is een wankel evenwicht. Door een blaasontsteking kunnen ouderen verward raken. Het liefst schakel je dan thuiszorg in, maar dat is niet altijd direct beschikbaar”, aldus David Baden, voorzitter van de Nederlandse Vereniging van Spoedeisende Hulp Artsen

Volgens internist Marcel Levi wordt het probleem groter, omdat veel ouderen de thermostaat lager of uit hebben gezet „Ze hebben het dan koud, krijgen er bijvoorbeeld een infectie overheen, worden ziek, vallen en dan komt het niet meer goed.” Vooral rond de kerst kreeg de arts in het Amsterdam UMC meerdere onderkoelde 80-plussers binnen. „**Het kabinet wil graag dat mensen langer thuis wonen, maar dat heeft een schaduwzijde.**”

Ook klinisch geriater Annemijn Elskamp kan zo drie patiënten noemen die de afgelopen dagen onderkoeld binnen kwamen. Eén oudere had nog maar een temperatuur van 30 graden. De arts wijdt het eveneens aan het zorgsysteem dat vastloopt. „We hadden bijvoorbeeld iemand die net uit het ziekenhuis kwam en vier keer per dag thuiszorg moest krijgen, maar dat was te snel teruggebracht naar twee keer per dag. Daardoor had ze haar medicijnen niet goed gebruikt”, verklaart Elskamp. „Als de thuiszorg dan net is geweest, liggen ze lang op de grond. Het is echt een kaartenhuis dat bij die mensen instort.”

Als het niet meer gaat, is er niet direct hulp. Het is belangrijk dat ouderen op tijd zorg aanvragen

David Baden, Nederlandse Vereniging van Spoedeisende Hulp Artsen

Eigen rol

Toch zien artsen dat **ouderen zelf ook een rol** hebben. Er bestaat nogal eens onenigheid over een verhuizing naar een verpleeghuis. Of ouderen zoeken te laat hulp. „Ze willen zelf ook langer thuis wonen, maar als het dan niet meer gaat, is er niet direct hulp. **Het is belangrijk dat ouderen op tijd zorg aanvragen**”, aldus Baden.

Volgens klinisch geriater Judith Wilmer is het **belangrijk dat familieleden op tijd praten over zelfstandig thuis blijven**. Laatst kreeg de arts een patiënt binnen die de hele nacht op de grond had gelegen zonder iemand te bellen, terwijl ze dat wel had kunnen doen. „Ze wilde haar kinderen niet tot last zijn.” Uiteindelijk vond de thuiszorg deze patiënt pas de volgende ochtend onderkoeld op de grond. Wilmer: „**Je moet bespreken hoe het moet als iemand gebreken krijgt en wat de laatste behandelwensen van een geliefde zijn**. Je blijft niet altijd even fit naarmate je ouder wordt.”